

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 222/2024-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu (sudca spravodajca) a sudcov Ladislava Duditša a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľiek maloletej [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a maloletej [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpených zákonnou zástupkyňou [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], všetky [REDAKOVANÉ], zastúpených advokátom JUDr. Petrom Škrabákom, Skuteckého 30, Banská Bystrica, proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 17Co/14/2023-412 z 22. novembra 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľiek a skutkový stav veci

1. Sťažovateľky sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 24. marca 2024 domáhajú vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom krajského súdu č. k. 17Co/14/2023-412 z 22. novembra 2023. Súčasne navrhujú, aby ústavný súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že Okresný súd Banská Bystrica v konaní vedenom pod sp. zn. 18C/51/2019 (ktoré predchádzalo konaniu, v ktorom bol vydaný napadnutý rozsudok) neodkladným opatrením zo 7. októbra 2019 na návrh sťažovateľiek uložil žalovanému 1 povinnosť zdržať sa výkonu záložného práva k draženým nehnuteľnostiam (ktoré sťažovateľky nadobudli dedením) a sťažovateľkám zároveň uložil povinnosť podať v lehote 60 dní od doručenia neodkladného opatrenia žalobu o určenie, že záložné právo k predmetným nehnuteľnostiam v prospech žalovaného 1 (na základe zmluvy uzatvorenej medzi právnym predchodcom sťažovateľiek a žalovaným na účely získania úveru) neexistovalo.

3. Sťažovateľky podali v súdom stanovenej lehote žalobu, ktorú okresný súd v konaní o neplatnosť dražby vedenom pod sp. zn. 11C/74/2019 rozsudkom z 13. júla 2022 zamietol a žalovaným 1 až 3 náhradu trov konania proti sťažovateľkám nepriznal. Krajský súd napadnutým rozsudkom z 22. novembra 2023 (právoplatným 25. januára 2024) potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o zamietnutí žaloby (výrok I), zmenil rozsudok vo výroku o nároku na náhradu trov konania tak, že sťažovateľky sú povinné spoločne a nerozdielne nahradiť žalovanému 3 trovy prvoinštančného konania v rozsahu 100 %, a žalovaným 1 a 2 náhradu trov prvoinštančného konania proti sťažovateľkám nepriznal (výrok II). Sťažovateľky zaviazal povinnosťou nahradiť žalovaným 1 a 3 trovy odvolacieho konania v rozsahu 100 % (výrok III) a žalovanému 2 náhradu trov odvolacieho konania proti sťažovateľkám nepriznal.

II.

Argumentácia sťažovateľiek

4. Sťažovateľky v ústavnej sťažnosti uvádzajú, že neodkladné opatrenie im bolo doručené 9. októbra 2019 a žalovanému 1 až 23. októbra 2019. Žalovaný 1 pokračoval vo výkone záložného práva aj napriek vydanému neodkladnému opatreniu, žalovaný 2 vykonal 16. októbra 2019 dražbu a žalovaný 3 sa stal vlastníkom dražených nehnuteľností.

5. Sťažovateľky uvádzajú, že argumentácia okresného súdu v rozsudku z 13. júla 2022, že „*sme ako žalobcovia mali dostatok času, nato aby sme pred začatím dražby dražobníka upovedomili resp. neodkladné opatrenie dražobníkovi predložili je podľa nášho názoru irelevantné, nakoľko zákon neukladá žiadnu povinnosť žalobcu informovať žalovaného o stave konania, prípadne o ďalších skutočnostiach týkajúcich sa samotného sporu. Máme zato, že žalovaný účelne neprevzal neodkladné opatrenie a následne pokračoval v úkonoch na vykonanie dražby, ktorá sa následne uskutočnila dňa 16. októbra 2019*“. Podľa názoru sťažovateľiek „*účelové, nepresvedčivé a v rozpore s dobrými mravmi a zároveň porušujúce právo na súdnu a inú právnu ochranu bolo konanie žalovaného a zároveň nezohľadnenie prvostupňového súdu ako aj odvolacieho tejto podstatnej skutočnosti, kedy žalovaný nerešpektoval vydané neodkladné opatrenie resp. neprevzal si neodkladné opatrenie skôr a dražba sa vykonala aj napriek jeho existencii*“.

6. Sťažovateľky zastávajú názor, že ak napriek vydanému neodkladnému opatreniu žalovaný 1 realizoval výkon záložného práva a súd prvej inštancie, ako aj odvolací súd túto skutočnosť nezohľadnili, došlo k porušeniu označených práv postupom „*Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 17/Co/14/2023 zo dňa 22. novembra 2023*“.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať ústavnými sťažnosťami len za predpokladu, že sa sťažovateľ nemôže ani v budúcnosti nebude môcť domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom využitím takých právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Zmyslom a účelom princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže

byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 132 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov [ďalej len „zákon o ústavnom súde“ (m. m. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05)].

8. Pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti ústavný súd dopytom na okresnom súde zistil, že proti napadnutému rozsudku krajského súdu bolo podané dovolanie a vec sťažovateľiek bude predložená dovolaciemu súdu.

9. Podaním dovolania, ako aj podaním tejto ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je vytvorený stav, keď by o tej istej veci mali súbežne rozhodovať Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací a ústavný súd. V podmienkach právneho štátu, ktorý rešpektuje princíp právnej istoty, však takýto stav nie je ústavne aprobovateľný, pretože by tým mohlo dôjsť k vydaniu dvoch rozdielnych rozhodnutí. Vzhľadom na to, že právomoc najvyššieho súdu predchádza právomoci ústavného súdu, možno považovať podanie ústavnej sťažnosti ústavnému súdu ešte pred rozhodnutím dovolacieho súdu za predčasné. O ochrane označených práv, ktorých porušenie sťažovateľky namietajú, bude najprv teda rozhodovať najvyšší súd. Ústavná sťažnosť je prípustná až vtedy, ak sa sťažovateľky nemôžu reálne domôcť ochrany svojich práv u ostatných orgánov verejnej moci. Postavenie ústavného súdu tak možno obrazne prirovnať k „záchrannej brzde“, ktorú je možné použiť až vtedy, ak zlyhajú všetky obvyklé a predvídané prostriedky na zabránenie vzniku hrozacej ujmy, teda zabránenie porušenia ústavných práv. Konanie o ústavnej sťažnosti však nie je a ani nemôže byť pomyselnou „skratkou“, ktorou by bolo možné obchádzať konanie už vedené.

10. Z uvedeného dôvodu ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľiek podľa zásady *ratio temporis* odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

11. Nad rámec už uvedeného ústavný súd uvádza, že na účely predbežného prerokovania pozornosti ústavného súdu neušla ani otázka posúdenia, či predmetná ústavná sťažnosť v predloženej podobe obsahuje náležitosti, ktoré na uplatnenie právomoci ústavného súdu ustanovuje ústava a zákon o ústavnom súde. Ústavný súd už mnohokrát judikoval, že všeobecné náležitosti návrhu musí spĺňať každý návrh, a to náležitosti týkajúce sa formy návrhu, ako aj jeho obsahu (III. ÚS 349/2015). Zákon o ústavnom súde v ustanoveniach upravujúcich osobitné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 123 ods. 1) stanovuje, že sťažovateľ musí označiť základné práva a slobody, ktorých vyslovenia porušenia sa domáha, nielen uvedením príslušných článkov ústavy, ale musí ich konkretizovať aj skutkovo (m. m. IV. ÚS 124/08, IV. ÚS 146/08), t. j. uviesť, z akých dôvodov malo dôjsť k ich porušeniu, akým konkrétnym postupom alebo rozhodnutím orgánu verejnej moci, a navrhnúť v tejto súvislosti dôkazy. Nedostatok ústavnoprávne relevantného odôvodnenia ústavnej sťažnosti má vo vzťahu k namietaným porušeniam toho-ktorého základného práva alebo slobody významné procesné dôsledky, pretože ústavný súd nie je skutkovým súdom ani ďalšou inštanciou v systéme všeobecného súdnictva, takže bez splnenia uvedenej

podmienky ústavný súd o návrhoch sťažovateľa uvedených v petite ani nemôže rozhodovať (napr. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 409/04, IV. ÚS 168/05, IV. ÚS 279/07, III. ÚS 206/2010, III. ÚS 357/2010, III. ÚS 131/2012, III. ÚS 26/2016 a iné). Aj keď ústavný súd ústavnú sťažnosť v súlade s § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie, musí konštatovať, že videl aj neopomenuteľne prítomný dôvod jej odmietnutia podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde pre nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí spočívajúcich v nedostatku ústavnoprávne relevantného odôvodnenia ústavnej sťažnosti.

12. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľiek bola odmietnutá ako celok už pri jej predbežnom prerokovaní, rozhodovanie o ich ďalších návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. mája 2024

Libor Duľa
predseda senátu